

Вр. № 653 / КМО 01 / 14. 11. 14

СТАНОВИЩЕ

на доц. д-р Валентина Русева Тодорова, ИО-БАН
член на Научно жури, определено със Заповед № 100 от 23.06.2014 г. на Директора
на ИО-БАН

Относно: дисертация на тема „Съвременни изследвания на състоянието на
зоопланктона в системата Варненско-Белославско езера – Варненски залив”
за придобиване на научна и образователна степен „доктор”
по научна специалност „Хидробиология“
от Кремена Благовестова Стефанова

Представеният дисертационен труд е разработен в обем от 193 страници текст, организиран в осем глави и съдържа 69 фигури, 25 таблици и 1 приложение. Дисертацията отговаря по обем, структура на изложението и оформление на изискванията на ПУРПОНСЗАД ИО-БАН.

Зоопланктонът в системата Варненско-Белославско езера – Варненски залив представлява безспорен научен интерес като темата на дисертацията, поради неговото екологичното значение като свързващо звено в пелагичната трофична верига на морските и езерните екосистеми, а също и като биоиндикатор за състоянието на околната среда в избрания район на изследване - водни басейни, подложени на усилен антропогенен натиск и промени в хидроморфологията и физикохимичните условия в резултат на човешка намеса. Актуално научно-приложно значение има разработването на нова класификационна система с използване на зоопланктонния комплекс за оценяване на екологичното състояние и потенциал на крайбрежните морски води и прилежащите им модифицирани езера, приложима по смисъла на Рамковата директива за морска стратегия 2008/56/ЕО и Рамковата директива за водите 2000/60/ЕС.

Списъкът на цитираната литература включва 251 заглавия, от които 89 на кирилица, 162 на латиница и 2 Интернет сайта. Литературният обзор демонстрира задълбочена осведоменост на кандидатката относно изследванията върху зоопланктона в Белославско и Варненско езера и Варненски залив от началото на 20 в. до съвременното в контекста на настъпилите хидроморфологични изменения и променящ се антропогенен натиск върху екосистемата на тези водни басейни.

Целта на изследването да диагностицира съвременното състояние на зоопланктона във връзка с градиентите на средата поставя като основна задача разработването на класификационна система с използване на метрики и индикатори на зоопланктонния комплекс. Работната хипотеза предполага, че градиента на трофност е основен фактор за формиране на структурата и разпределението на зоопланктона.

Обработените материали от общо 205 количествени и качествени зоопланктонни проби, събрани в периода 1999-2005 г., са значителни като количество и времеви обхват и позволяват извеждане на представителни резултати за качествения, количествения и размерния състав на зоопланктона, сезонната динамика и пространственото разпределение по основните физикохимични (температура, соленост, кислород) и трофични (биогенни елементи, хлорофил а, фитопланктон) градиенти на средата. В допълнение на собствените данни са анализирани в сравнителен аспект дългогодишни редове данни за зоопланктон, публикувани или предоставени от други автори.

Използвани са класически методи за пробонабиране и лабораторна обработка на зоопланктонни проби, а получените първични данни са анализирани чрез прилагане на разнообразен набор от индекси, статистически методи и програмни пакети, чрез които докторантката демонстрира своята задълбочена теоретична и методична подготовка и усвоени умения да прилага класически и съвременни научни подходи за изследване на зоопланктона.

Получени са нови резултати за фаунистичния състав, количествените параметри, сезонната динамиката и пространственото разпределение на зоопланктона по основните градиенти на средата в системата залив - езера в периода 1999-2005 г.